

Wat dacht, zei, las, zong en schreef Bonifatius?

Daarover is relatief veel bekend door de brieven die hij schreef en ontving.

En door de beschrijvingen van zijn leven.

Deze in het Latijn geschreven documenten zijn gekopieerd, bewaard, verzameld, genummerd en gepubliceerd, zowel in boekvorm en als op internet.

Sinds zijn eerste reis als missionaris naar het vasteland van Europa, in 716 van Londen naar Dorestad, bleef hij reizen door Europa tot hij in 754 bij Dokkum als martelaar stierf. Hij correspondeerde veel met Engeland - waar hij vandaan kwam - en met de achtereenvolgende pausen in Rome, van wie hij steeds grotere bevoegdheden kreeg.

Gedeeltelijke **Nederlandse vertalingen** die ik vond of liet maken, 1300 jaar na zijn aankomst in Dorestad, staan hieronder genoemd. Dit overzicht is verre van volledig. Aanvullingen zijn welkom.

- *Brieven van Bonifatius*, 1954; uit het Latijn vertaald en ingeleid door A.C. Nielson: [0406](#) op [www.stucom.nl](#)
- Brief 9 van Bonifatius - aan Nithard; uit 716-717, vertaald uit het Latijn door Cas Hofstee: [0415](#) op [www.stucom.nl](#)
- Brief 10 van Bonifatius - over een bijna-doodervaring in 716, vertaald uit het Duits: [0404](#) op [www.stucom.nl](#)
- Brief 109, Bonifatius aan paus Stephanus II, pleidooi voor de kerk van Utrecht; uit 752/53, Latijn met Nederlandse vertaling, een bijlage [onder lang artikel](#).
- Bonifatius' reis in 716 naar Dorestad en Utrecht - Nederlandse vertaling van de Latijnse brontekst van Willibald - door Luit van der Tuuk: [0403](#) op [www.stucom.nl](#) (Duitse vertaling: [0403de](#))
- *Ludgers heiligenleven over Gregorius*, met veel informatie over Bonifatius o.a. over de reis die Bonifatius in ongeveer 721/722 maakte vanuit regio Utrecht-Breukelen over de Rijn, via Dorestad naar Trier en Thüringen. Een Nederlandse vertaling van Dirk Otten zit als bijlage in zijn boek *Hoe God verscheen in Friesland* (Uitgeverij Deventer Universitaire Pers, 2014).
- Latijnse bronteksten over de dood van Bonifatius in 754 staan in Nederlandse vertaling van Marco Mostert in zijn boek *754: Bonifatius bij Dokkum vermoord* (1999).
- Boek: *Het leven als leerschool - Preken van Bonifatius*. Auteur: Auke Jelsma. Vijftien preken van Bonifatius vertaald. Uitgeverij Esplanade, 2003, 95 pag. [Meer](#)

Bronteksten

De originele **Latijnse teksten** staan op [deze pagina](#) van [www.dmgh.de](#). Ze staan ook in het boek *Briefe des Bonifatius - Willibalds Leben des Bonifatius* onder eindredactie van Reinold Rau en uitgegeven in 1968 door Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt. In dat boek staan de originele Latijnse teksten en een **Duitse vertaling**. Er is nog een tweede Duitse vertaling gemaakt, die volgens Bonifatiuskenner prof. Dieter Wagner uit Fulda minder nauwkeurig is. Dr. Rob Meens lezing *Bonifatius als radicale hervormer*. Hij vergelijkt Bonifatius en Willibrord met elkaar vanuit het beschikbare historische bronnenmateriaal, m.n. de biechthandboeken uit beider omgeving. [041](#)

Een vertaling van (een selectie van) de briefwisseling van Bonifatius **in het Engels**:

<https://sourcebooks.fordham.edu/basis/boniface-letters.asp>. Met overzicht van eerdere vertalingen in het Engels. *Willibalds vita*, de oudste levensbeschrijving van Bonifatius waarin ook zijn reis naar Dorestad wordt beschreven, in het Engels: <https://sourcebooks.fordham.edu/basis/willibald-boniface.asp>.

De website 'Prosopography of Anglo-Saxon England' verzamelt gegevens over alle bekende Angelsaksische individuen en dus ook over Bonifatius:

http://pase.ac.uk/jsp/pdb?dosp=VIEW_RECORDS&st=PERSON_NAME&value=819&level=1&lbl=Boniface

Wat Bonifatius hoorde, las, bad en zong

Vanaf zijn jeugd hoorde, zong en las Bonifatius dagelijks teksten uit de Bijbel. In zijn geschriften zijn dan ook veel Bijbelteksten te vinden. Als monnik bad hij dagelijks zingend uit het Bijbelboek Psalmen.

- Zie een overzicht van Bijbelteksten in brieven van Bonifatius en in brieven aan hem in document [0405](#) op www.stucom.nl (Duitse brontekst [0405de](#)).

- *Wat heeft Bonifatius gezongen en gebeden?* is een hoofdstuk van Prof. Dr. Anton Vernooij in het boek [Bonifatius in Dorestad](#) (2016).

- Hij vierde ook vrijwel dagelijks de Eucharistie. Dat lezen we in de levensbeschrijving van Gregorius, een leerling van Bonifatius. Er is vrij veel te achterhalen van de gebedsteksten en Schriftlezingen die Bonifatius gebruikte bij het vieren van de Eucharistie.

- Bonifatius had grote voorkeur voor de *Regel van Benedictus* als leefregel voor kloostergemeenschappen. Deze regel geeft een gedetailleerde beschrijving van het leven van de monniken. Daaruit kunnen we ons een goed beeld vormen van de manier waarop Bonifatius in het klooster leefde en van zijn instructies bij de kloosters die hij op het vasteland van Europa heeft gesticht.